

Posudek školitele na bakalářskou práci Aleny Procházkové:

Přínos farmářských trhů pro české farmáře

Cílem bakalářské práce je explorace přínosů dynamicky se rozvíjejících farmářských trhů malým zemědělcům-farmářům. Téma je v českém kontextu aktuální a nové. V zahraniční odborné literatuře je problematice alternativních potravinových sítí a jejich přínosů pro společnost, ekonomiku a životní prostředí věnována velká pozornost.

Zpracování práce je kvalitní, rozsah odpovídající, struktura je logická a přehledná. Autorka v teoretickém úvodu nejprve na základě studia zahraniční literatury zasadila své téma do širší problematiky rozvoje venkova. Následně zpracovala seznam v literatuře uváděných přínosů FT pro farmáře, který v rámci svého empirického výzkumu porovnála s českou realitou. Součástí teoretického úvodu je také kapitola věnovaná specifikům českého zemědělství ve srovnání se západní Evropou. Následuje metodologická kapitola. Vzhledem k tomu, že se jedná o nový a poměrně neprobádaný fenomén, byla zvolena kvalitativní výzkumná metoda – strukturované rozhovory s farmáři. V části výsledky autorka představuje farmáře účastníci se vybraných FT a konečně jejich zkušenosti s účastí na trzích a s jejich přínosy. V další kapitole jsou empirické poznatky porovnány se závěry západních autorů. Obsahem závěru je shrnutí práce, vztažení výsledků k otázkám a další poznatky z výzkumu.

Hodnocení, připomínky a otázky strukturuji podle jednotlivých kapitol.

Teoretický úvod jde dostatečně do hloubky, pokrývá relevantní témata, pracuje s vhodnou literaturou. Místy by mohlo být napojení jednotlivých částí logičtější. Podkapitola 1.3 je méně vydařená. Působí neukončeně, není příliš přehledné, kdy autorka píše o přímém prodeji, kdy o alternativních metodách produkce a kdy o farmářských trzích. Podkapitolu o českém zemědělství by bylo vhodné více zaměřit na to, co je pro výzkumnou otázku podstatné, tedy na vlastnickou a velikostní strukturu zemědělských podniků. Proč autorka považovala za nutné podrobně uvést klasifikaci APS podle Rentinga a kol (2003)? Co autorka myslí touto větou: „Podle van der Ploega a kol. (2000) je farmář ten, který udržuje a zvyšuje své příjmy a míru zaměstnanosti na své farmě díky novým přístupům v problematice rozvoje venkova, které mu to umožňují.“

Zvolená výzkumná metoda je adekvátní, autorka realizovala poměrně velký počet rozhovorů. Co znamená „nedostatek farmářů z menšího trhu“ kvůli kterému byly zvoleny tři velké trhy ve vnitřním městě? Jak byly tyto trhy vybrány? Nutnost rozšíření výzkumu na jiné výrobce byla dána malým počtem zemědělců na trzích? Nebo jejich neochotou k rozhovoru?

Výsledková část: Kvalitativní výzkum nesměruje ke generalizaci, ale k maximálnímu vytěžení znalosti z jednotlivých případů, k pochopení hlubších souvislostí – autorka jakožto výzkumník začátečník tento potenciál zcela nevyužila. Studenti nejsou v bakalářském studiu trénováni v kvalitativních výzkumných metodách, proto se domnívám, že se autorka svého úkolu zhostila velmi dobře. Následující doporučení jí mohou pomoci v další práci.

Autorka mohla více vytěžit výhody kvalitativního výzkumu, konkrétně rozhovorů, operativně reagovat na zajímavá sdělení farmářů a pokusit se zjistit více o jejich motivech atp. např.: „Původně jsem choval hlavně pro Vodňanské kuře, ale před asi 6 lety jsem začal číst kuřat

nechávat déle na své farmě a dodávat je rodině a jiným zákazníkům,“ říká pan Beran. - V tuto chvíli by bylo zajímavé položit další otázku, např. „Co vás k této změně vedlo?“ nebo „Jak vás to napadlo?“ atp.

Oproti snaze o jednoduchou typologizaci farmářů účastnících se FT bych doporučovala dát větší prostor popisu specifických motivů a jejich další analýze – proč se velká část farmářů/malých výrobců potravin v posledních letech rozhodla ke změnám výroby/sortimentu/prodeje?

Za zásadní zjištění považuji to, že hlavní přínos FT vidí výrobci v možnosti získat nové zákazníky, kteří od nich pak nakupují i skrze jiné kanály (na farmě, v obchodě atp). Autorka se však této propagační funkci FT příliš nevěnuje.

Diskuze a závěr jsou sepsány přehledně a pokrývají důležitá témata.

Občas se v textu objevují formulační neobratnosti a překlepy. V odborném textu není vhodné užívat hodnocení typu „výborný uzenář“ nebo „sympatický prodejce“. Názvy některých kapitol mohly být zvoleny lépe: „Srovnání výsledků s literaturou“ – „diskuze“. Český i anglický abstrakt by bylo vhodné podrobit pečlivější korektuře.

Předložená práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci, přináší původní poznatky o zkoumané problematice, na něž bude možné navázat v rozsáhlejších, případně kvantitativním výzkumu. Práci Aleny Procházkové jednoznačně doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 31. 8. 2012

Mgr. Lenka Fendrychová